

मराठवाड्यातील मराठा समाजास मराठा-कुणबी, कुणबी-मराठा जात प्रमाणपत्र देण्याच्या प्रक्रियेमध्ये आवश्यक त्या अनिवार्य निजामकालीन पुरावे, वंशावळी, शैक्षणिक पुरावे, महसूली पुरावे, निजामकाळात झालेले करार, निजामकालीन संस्थानिकांनी दिलेल्या सनदी, राष्ट्रीय दस्तावेज इत्यादी पुराव्यांची वैधानिक व प्रशासकीय तपासणी करण्याबाबत तसेच, तपासणीअंती पात्र व्यक्तींना मराठा-कुणबी, कुणबी-मराठा जातीचे जात प्रमाणपत्र देण्याची कार्यपद्धती विहित करण्यासाठी निवृत्त न्यायमूर्ती यांचे अध्यक्षतेखाली स्थापन करण्यात आलेल्या समितीची व्याप्ती संपुर्ण राज्यासाठी वाढविण्याबाबत..

महाराष्ट्र शासन

सामान्य प्रशासन विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : मआसु- २०२३/प्र.क्र.०३ /१६-क

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.

दिनांक : ०३ नोव्हेंबर, २०२३

संदर्भ : सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्रमांक : मआसु- २०२३/प्र.क्र.०३ /१६-क,
दि.७.९.२०२३

प्रस्तावना :

राज्याच्या मराठवाडा विभागातील मराठा समाजातील पात्र व्यक्तींना मराठा-कुणबी, कुणबी-मराठा जातीचे जात प्रमाणपत्र देण्यासंदर्भात संबंधित व्यक्तींनी सक्षम प्राधिकारी यांचेकडे कुणबी जातीसंदर्भात सादर केलेल्या निजामकालीन पुरावे, वंशावळी, शैक्षणिक पुरावे, महसूली पुरावे, निजामकाळात झालेले करार, निजामकालीन संस्थानिकांनी दिलेल्या सनदी, राष्ट्रीय दस्तावेज इत्यादी पुराव्यांची वैधानिक व प्रशासकीय तपासणी कशी करावी व तपासणीअंती मराठा-कुणबी, कुणबी-मराठा जातीचे जात प्रमाणपत्र पात्र व्यक्तींना देण्याबाबतची कार्यपद्धती विहित करण्यासाठी मा.न्यायमूर्ती श्री संदीप शिंदे (निवृत्त) यांचे अध्यक्षतेखाली सामान्य प्रशासन विभागाच्या दि.७.९.२०२३ च्या संदर्भीय शासन निर्णयान्वये समिती स्थापन करण्यात आली आहे.

२. संपूर्ण महाराष्ट्र राज्यात मराठा समाजातील पात्र व्यक्तींना कुणबी जातीचे जात प्रमाणपत्र देण्याबाबत घेण्यात आलेल्या निर्णयाच्या अनुषंगाने मा.न्यायमूर्ती शिंदे समितीची व्याप्ती वाढविण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्या अनुषंगाने शासनाने खालीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय :

मराठवाडा विभागातील मराठा समाजातील पात्र व्यक्तींना कुणबी जातीचे जात प्रमाणपत्र देण्यासंदर्भात समितीची कार्यपद्धती यापूर्वीच दि. ०७.०९.२०२३ च्या संदर्भाधीन शासन निर्णयान्वये निश्चित करण्यात आलेली आहे. आता, या शासन निर्णयान्वये मराठवाड्यासह संपूर्ण महाराष्ट्र राज्यातील मराठा समाजातील पात्र व्यक्तींना कुणबी जातीचे जात प्रमाणपत्र देण्यासंदर्भात मराठा समाजातील संबंधित व्यक्तींनी सक्षम प्राधिकारी यांचेकडे

सादर केलेल्या पुराव्यांची वैधानिक व प्रशासकीय तपासणी कशी करावी व तपासणीअंती कुणबी जातीचे जात प्रमाणपत्र पात्र व्यक्तींना देण्याबाबतची कार्यपद्धती निश्चित करून अहवाल शासनास सादर करण्यासाठी मा.न्यायमूर्ती श्री संदीप शिंदे (निवृत्त) समितीची व्याप्ती संपूर्ण राज्यासाठी वाढविण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे. त्यानुसार, आता समितीची रचना खालीलप्रमाणे राहील.-

१	मा.न्यायमूर्ती श्री संदीप शिंदे (निवृत्त)	अध्यक्ष
२	अपर मुख्य सचिव (महसूल), महसूल व वन विभाग	सदस्य
३	प्रधान सचिव, विधि व न्याय विभाग	सदस्य
४	सर्व विभागीय आयुक्त	सदस्य
५	सर्व जिल्ह्यांचे जिल्हाधिकारी	सदस्य
६	सह सचिव, सामान्य प्रशासन विभाग (सा.वि.स.) मंत्रालय, मुंबई	सदस्य सचिव

२. समितीची कार्यकक्षा – समितीची कार्यकक्षा खालीलप्रमाणे राहील.

संपूर्ण महाराष्ट्रातील मराठा समाजातील व्यक्तींना मराठा-कुणबी, कुणबी-मराठा जातीचे जात प्रमाणपत्र देण्यासंदर्भात संबंधित व्यक्तींनी सक्षम प्राधिकारी यांचेकडे कुणबी जातीसंदर्भात सादर केलेल्या पुराव्यांची वैधानिक व प्रशासकीय तपासणी कशी करावी व तपासणीअंती मराठा-कुणबी, कुणबी-मराठा जातीचे जात प्रमाणपत्र पात्र व्यक्तींना देण्याबाबतची कार्यपद्धती निश्चित करणे.

३. समितीचा कार्यकाळ - प्रस्तुत समितीने आपला अहवाल दिनांक २४ डिसेंबर, २०२३ पर्यंत शासनास सादर करावा.

४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०२३११०३२२३१०४९६०७ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(सुमंत भांगे)
शासनाचे सचिव

प्रत,

- १) मा.राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव
- २) मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव
- ३) मा.उप मुख्यमंत्री (गृह, विधि व न्याय) यांचे सचिव
- ४) मा.उप मुख्यमंत्री (वित्त व नियोजन) यांचे प्रधान सचिव

- ५) मा.सर्व मंत्री यांचे खाजगी सचिव
- ६) मा.विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद/ विधानसभा
- ७) सर्व विधानसभा सदस्य/ विधानपरिषद सदस्य
- ८) मा.न्यायमुर्ती श्री संदीप शिंदे (निवृत्त)
- ९) मा.मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य
- १०) अपर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव/ सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग
- ११) प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय (विधानसभा)
- १२) प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय (विधानपरिषद)
- १३) सर्व विभागीय आयुक्त
- १४) सर्व जिल्हाधिकारी
- १५) महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई
- १६) आयुक्त, समाजकल्याण, पुणे
- १७) आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक
- १८) आयुक्त, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे
- १९) सह सचिव, सामान्य प्रशासन विभाग (सा.वि.स.), मंत्रालय, मुंबई
- १९) निवडनस्ती